

Statens vegvesen

Vedlegg 1 – Høringsnotat

Forslag til lavere alderskrav for føring av mobilkran for lærlinger i kran- og løfteoperasjonsfaget

Høring om forslag til forskrift om endring av forskrift 19.1.2004 nr. 298 om førerkort m.m. og forskrift 1.10.2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve m.m.

Vegdirektoratet
Trafikant- og kjøretøyavdelingen
22. mai 2018

Høringsnotat – Forslag til forskrift om endring av forskrift 19.1.2004 nr. 298 om førerkort m.m. og forskrift 1.10.2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve m.m.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	4
2	Bakgrunn.....	4
3	Gjeldende rett	5
3.1	Definisjon av mobilkran.....	5
3.2	Alderskrav i Norge.....	6
3.3	Ordninger i andre land	7
4	Vurdering	7
4.1	Trafikksikkerhet	7
4.2	Øvingskjøring	9
4.3	Avgrensning	9
4.4	Forholdet til yrkessjåføropplæringen	10
5	Forslaget	10
5.1	Foreslått løsning.....	10
5.2	Oppsummering av forslaget	11
5.3	Forslag til forskriftsendringer	12
5.3.1	I førerkortforskriften gjøres det følgende endringer:	12
5.3.2	I trafikkopplæringsforskriften gjøres det følgende endringer:	13
6	Økonomiske og administrative konsekvenser	13
6.1	For private	13
6.2	For det offentlige.....	14
7	Høringsfrist.....	14

1 Innledning

Vegdirektoratet sender med dette forslag til forskrift om endring av forskrift 19.1.2004 nr. 298 om førerkort m.m. og forskrift 1.10.2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve m.m. på høring.

De foreslåtte forskriftsendringene legger til rette for at lærlinger i videregående opplæring kan få førerkort og utføre oppgaver som mobilkranførere. Forslaget innebærer at lærlinger i kran- og løfteoperasjonsfaget kan gjennomføre føreropplæring og praktisk prøve i klasse C fra fylte 18 år, slik at de kan føre mobilkran som en del av opplæringen i en lærebedrift.

Endringene som Vegdirektoratet foreslår fordrer endringer i læreplanen for kran- og løfteoperasjonsfaget. Det er derfor en forutsetning for endringer i førerkortforskriften og trafikkopplæringsforskriften at det fastsettes endringer i Læreplanverket for Kunnskapsløftet, jf. forskrift til opplæringsloven § 1-3.

2 Bakgrunn

Vegdirektoratet har fått i oppdrag fra Samferdselsdepartementet å utforme nasjonale regler som åpner for at 18-åringene kan føre mobilkran i Norge. Formålet er å legge til rette for en hensiktsmessig rekruttering og utdanning til mobilkranføreryrket.

Som følge av gjennomføring av tredje førerkortdirektiv som trådte i kraft 19. januar 2013, ble det innført høyere alderskrav for utstedelse av førerkort i flere klasser, herunder klasse C (lastebil), hvor minstealder nå er 21 år. Endringen førte til at elever og lærlinger under 21 år som gjennomfører kranførerutdanning ikke lenger har anledning til å føre mobilkraner på veg, fordi føring av mobilkraner ut i fra tillatt totalvekt og konstruktiv hastighet, krever førerkortklasse C.

Samferdselsdepartementet anser likevel ikke mobilkraner som kjøretøy som er omfattet av førerkortdirektivets klasse C, da mobilkraner ikke er innrettet for godstransport. Det er derfor mulig å fastsette nasjonale førerkrav og alderskrav for førerrett for mobilkran.

Det er et ønske om å fremdeles beholde kravet om klasse C for mobilkranførere, men for å unngå at alderskravene blir et hinder for en hensiktsmessig rekruttering og utdanning til mobilkranføreryrket, ønsker Samferdselsdepartementet å benytte det handlingsrommet som foreligger etter førerkortdirektivet til å gi 18-årige lærlinger førerrett for mobilkran.

Videre mener Samferdselsdepartementet at det bør vurderes om adgangen skal forbeholdes lærlinger i videregående opplæring i bedrift.

På bakgrunn av dette foreslår Vegdirektoratet at det innføres en ordning som vil gjelde for kjøring i Norge.

De foreslåtte forskriftsendringene legger til rette for at lærlinger kan få førerkort og gjøre alle oppgaver som mobilkranfører. Forslaget innebærer at lærlinger i kran- og løfteoperasjonsfaget kan gjennomføre føreropplæring og praktisk prøve i klasse C fra fylte 18 år, slik at de kan føre mobilkran som en del av opplæringen i en lærebedrift. Frem til de er 21 år vil de kun få utstedt førerkort i klasse C1, men vil ha rett til å føre mobilkran i godkjent lærebedrift i læretiden

Per i dag inneholder ikke læreplanen i faget kompetansemål om at lærlingene skal ha førerkort i klasse C for å kjøre mobilkranene. Dersom førerkortopplæring skal bli en integrert del av kran- og løfteoperasjonsfaget, fordrer det også at Utdanningsdirektoratet endrer Vg3-læreplanen i faget.

De foreslåtte forskriftsendringene er derfor ingen garanti for at dette blir gjennomført som et tilbud i offentlig videregående opplæring. Vegdirektoratet har hatt møte med Utdanningsdirektoratet. De er positive til at Vegdirektoratet legger til rette for en slik løsning, slik at det ikke er hindringer i veien hvis det blir aktuelt å innføre denne ordningen.

3 Gjeldende rett

3.1 Definisjon av mobilkran

Etter gjeldende rett er mobilkran definert i forskrift om bruk av kjøretøy § 5-2 første ledd bokstav c som «Motorvogn gruppe N2 eller N3 og motorredskap, som ikke er konstruert for transport av gods og som har fastmontert redskap (kran)».

Gruppe N 2 og N3 er definert i kjøretøyforskriften § 2-2 som:

3. Bil gruppe N: Bil for godsbefordring, herunder trekkvogn.
- b) Bil gruppe N 2 (lastebil): Bil for godsbefordring med tillatt totalvekt på over 3500 kg men ikke over 12000 kg.
- c) Bil gruppe N 3 (lastebil): Bil for godsbefordring med tillatt totalvekt over 12000 kg.

Frem til 2012 var mobilkraner definert som motorredskap etter kjøretøyforskriften. Definisjonen av motorredskap følger av kjøretøyforskriften § 2-4 nr. 4. Som følge av implementeringen av direktiv 2007/46/EU i 2012 ble definisjonen av mobilkran endret fra motorredskap til lastebil gruppe N2 eller N3 i samsvar med definisjonen av mobilkran som følger av direktivet¹.

---

¹ Direktiv 2007/46/EU vedlegg II pkt. 5.7: "Mobile crane: a vehicle of category N3, not fitted for the carriage of goods, provided with a crane whose lifting moment is equal to or higher than 400 kNm."

Biler i gruppe N2 og N3 (som er den kjøretøytekniske inndelingen) krever henholdsvis førerkort klasse C1 opp til 7500 kg og klasse C over 7500 kg. Dette innebærer at selv om mobilkraner ikke er konstruert for frakt av gods, kreves det likevel førerkortklasse C ut i fra maksimal tillatt totalvekt og maksimal konstruktiv hastighet.

3.2 Alderskrav i Norge

Etter vtrl. § 24 tredje ledd kreves det at den som skal få førerett for personbil, må være fylt 18 år. Det følger videre av bestemmelsen at departementet kan fastsette en høyere eller lavere nedre aldersgrense for førerett for bestemte førerkortklasser. Det er kun alderskravet for klasse B som er fastsatt i loven og det er gitt hjemmel til å fastsette øvrige alderskrav i forskrift. De nærmere alderskravene for de ulike førerkortklassene er fastsatt i førerkortforskriften § 3-1 hvor minstealder for førerkort i klasse C er satt til 21 år.

Det er også gitt særregler for Forsvaret og Sivilforsvaret i førerkortforskriften § 12-3 og i trafikkopplæringsforskriften § 2-1 femte ledd. Disse innebærer både lavere alderskrav for øvingskjøring, gjennomføring av praktisk prøve i tunge klasser og at Forsvaret og Sivilforsvaret kan gjennomføre føreropplæring i egen regi. I tillegg er det gitt unntak for krav til førerkort ved at motorvogn eller vogntog som betinger førerkort klasse S, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 eller D1E. Ved bruk i Forsvarets tjeneste kan slike kjøretøy føres av militært personell med førerkort klasse B og Forsvarets førerbevis.

Forsvarets sikkerhetsbestemmelser UD 2-1, i kapittel 4 omhandler transport og transporttjeneste i Forsvaret. Forsvaret benytter særregelen til å pålegge soldatene sivil utdanning og førerprøve som minimumskrav for å kjøre Forsvarets kjøretøy i tjeneste. *«For å føre Forsvarets kjøretøy må vognfører ha førerkort i riktig klasse og Forsvarets førerbevis for aktuelt kjøretøy.» «Forsvarets førerbevis utstedes etter bestått førerprøve ved Statens Vegvesen og bestått militærspesifikk utdanning på aktuelt kjøretøy. Forsvarets førerbevis sammen med førerkort klasse B gir førerett i aktuell klasse for personell som ikke har oppnådd minimumsalder for utstedelse av sivil førerkort.»* Utstedelse av Forsvarets førerbevis dokumenterer dermed at soldaten har sivil kompetanse i tillegg til militærfaglig utdanning, men ikke oppnådd alder for å få utstedt førerkort i klassene C/CE eller D/DE. Ved oppnådd minstealder etter vanlige alderskrav, kan disse få utstedt norsk førerkort.

Etter vtrl. § 26 andre ledd må øvingskjøring ikke finne sted tidligere enn to år før det tidspunkt da eleven etter sin alder kan få førerett for vedkommende motorvogngruppe. Vegdirektoratet vurderer det slik at bestemmelsen retter seg mot normal øvingskjøring i forbindelse med et vanlig opplæringsløp ved en privat trafikkskole. Etter Vegdirektoratets vurdering kan denne bestemmelsen ikke anses å være til hinder for å tillate øvingskjøring og trafikkopplæring for enkelte grupper tidligere enn to år før oppnådd generell minstealder for førerkortklassen.

Ved gjennomføring (innføring) av tredje førerkortdirektiv ble det ikke gjort endringer i særreglene for Forsvaret og Sivilforsvaret, selv om de generelle alderskravene ble hevet for flere førerkortklasser. Det betyr at disse i mange tilfeller øvingskjører tidligere enn to år før

de kan få utstedt vanlig førerkort for det aktuelle kjøretøyet. Det er likevel et absolutt krav om at de skal inneha førerkort klasse B før øvingskjøring påbegynnes. Dette understøtter vurderingen av at lovens krav om at øvingskjøring ikke er tillatt tidligere enn to år før oppnådd minstealder, ikke utelukker at det gis særlige unntak for spesielle grupper.

Bestemmelsen må også ses i sammenheng med § 24 om at det kun er for klasse B at det er ansett som nødvendig å ha et absolutt og ufravikelig krav til alder i loven. Å tillate øvingskjøring i klasse B før fylte 16 år vil derfor ikke være mulig uten lovendring, mens det etter Vegdirektoratets vurdering ikke vil være i strid med § 26 å tillate øvingskjøring i klasse C fra 18 år for en begrenset gruppe, selv om minstealder for utstedelse av førerkort er 21 år.

Etter førerkortforskriften § 3-1 andre ledd kan minstealder være lavere for personer som har påbegynt eller fullført godkjent opplæring etter yrkessjåførforskriften.

Utover disse unntakene finnes det i dag ingen andre regler for lavere alderskrav for føring av tunge kjøretøy på vei åpen for alminnelig ferdsel i Norge.

3.3 Ordninger i andre land

Vegdirektoratet er ikke kjent med at det finnes lignende ordninger i andre EØS-land. Landene Vegdirektoratet har undersøkt, krever klasse C eller CE for føring av mobilkran.

Danmark har en lignende ordning for transportfag i videregående opplæring hvor man etter en tid på skolen går over i læretid i bedrift. De danske lærlingene har mye praktisk opplæring og fører mobilkran på byggeplasser, men elevene fører ikke mobilkraner på veggen.

EU-kommisjonen har uttalt at førere av mobilkraner er unntatt fra kravet om yrkessjåførkompetansebevis (etter direktiv 2003/59/EF).

4 Vurdering

4.1 Trafikksikkerhet

Det er allerede lavere alderskrav for lærlinger i bedrift som får opplæring i yrkessjåførfaget. Vurderingen som ligger bak ordningen er at omfattende opplæring i stor grad kan kompensere for eventuell manglende modenhet og erfaring som ellers følger med alderen.

Uerfarne yrkessjåførere er oftere innblandet i ulykker enn erfarne yrkessjåførere. Dette viste en undersøkelse av arbeidsmiljø og ulykker blant yrkessjåførere, hvorav de fleste (87%) var

bussførere som kjørte busser i rute i større norske byer². Førere med under 5 år yrkeserfaring har over dobbelt så høy risiko som førere med 15 år eller mer yrkeserfaring.

Et tilsvarende mønster er funnet for førere av personbil og for moped- og motorsykkelførere. En amerikansk studie av kollisjoner mellom et tungt og et lett kjøretøy viste at det i de fleste tilfellene er føreren av det lette kjøretøyet som er funnet skyldig³. Når førere av det tunge kjøretøyet er ung, er det derimot i de fleste tilfellene førere av det tunge kjøretøyet som blir funnet skyldig.

Bilføreres risiko for å bli innblandet i ulykker varierer sterkt med alderen. Risikoen er lavest i alderen mellom 25 og 54 år. Risikoen øker jo både yngre og jo eldre føreren er. Unge mannlige førere har den høyeste risikoen.

For å kompensere for manglende modenhet ble prinsippet om gradvis adgang til å erverve førerkort til de respektive kategorier av kjøretøy til person- og godstransport (tyngre kjøretøy) skjerpet gjennom tredje førerkortdirektiv. I tillegg åpner direktivet for at medlemstatene kan sette høyere aldersgrenser for å føre visse kategorier av kjøretøy, i den hensikt å øke trafiksikkerheten ytterligere.

Formålet med formell opplæring av yrkessjåfører er blant annet å forhindre at uskikkede førere får adgang til å bli yrkessjåfører, og på denne måten redusere ulykkesrisikoen for denne gruppen førere. Det anses som ønskelig å ha et mål om at yrkessjåfører har lavere ulykkesrisiko enn andre trafikanter. Etter Vegdirektoratets vurdering kan opplæring innen transportfag i videregående opplæring i bedrift være et viktig bidrag til å bedre trafiksikkerheten gjennom en bred opplæring som går over flere år.

I løpet av lærlingenes læretid i bedrift vil det alltid være progresjon i opplæringen. Det er vanskelig å si noe generelt om progresjonen i opplæringen i faget, da dette vil avhenge av lærlingens forutsetninger og bedriftens arbeidsopplegg. De fleste kranfirmaer har i dag gode rutiner for opplæring av nyansatte. Erfaringen fra opplæringen av nye ansatte er et godt grunnlag å bygge videre på når opplæringen av lærlinger skal tilrettelegges.

For å bli godkjent som lærebedrift må bedriften oppfylle flere vilkår etter opplæringsloven kapittel 4 om videregående opplæring i bedrift⁴. Blant annet er det et krav om en eller flere kvalifiserte personer (faglig leder) som skal ha ansvaret for opplæringen, og skal påse at opplæringsloven med forskrifter blir oppfylt. Videre følger det av opplæringsloven § 4-4 at lærebedriften skal utvikle en intern plan for opplæringen, for å sikre at lærlingen får den opplæringen som tilfredsstillende kravene i læreplanen. Lærlingens progresjon opp mot kompetansemålene i læreplanen bør evalueres jevnlig.

At lærlingen skal ha med seg en erfaren kranoperatør den første tiden, er en selvfølge. Hvor lang denne perioden bør være, avhenger av ulike forhold som for eksempel lærlingens

---

² Nygård og Tellnes, 1994

³ Blower, 1996

⁴ Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen 17.07.1998 nr. 61.

ferdigheter og modenhet og bedriftens oppfatning av dette. Det vil også variere med oppdragets kompleksitet og vanskelighetsgrad.

Vegdirektoratet vurderer det slik at lærlinger i kran- og løfteoperasjonsfaget også bør få opplæring i å føre en mobilkran for å inneha best mulig kompetanse og kvalifikasjoner for å utøve yrket. Lærebedriften plikter å legge til rette produksjonen og opplæringen slik at lærlingen kan nå målene i den fastsatte læreplanen.

Fra bransjehold er man generelt opptatt av å utdanne fagarbeidere for å sikre høy kvalitet på tjenestene. Ved å åpne opp for at 18-åringer kan erverve nødvendige førerrettigheter for å kjøre mobilkran på offentlig veg, samtidig som de starter som lærlinger og fullfører læretiden i kran- og løfteoperasjonsfaget, vil man øke den totale kompetansen i bransjen og høyne kvaliteten på utførelsen av arbeidet.

Vegdirektoratet anser det på bakgrunn av dette som forsvarlig å la 18-åringer i Kran- og løfteoperasjonsfaget få adgang til å føre mobilkraner på veg.

4.2 Øvingskjøring

Hovedregelen etter trafikkopplæringsforskriften § 2-1 første ledd er at man ikke kan begynne å øvingskjøre tidligere enn to år før man kan «få førerrett for den aktuelle kjøretøygruppe» etter førerkortforskriften eller yrkessjåførforskriften.

For personer som ikke gjennomfører yrkessjåførutdanning er alderskravet for førerkort i klasse C 21 år, men for elever i videregående skole som har påbegynt yrkessjåførutdanningen er minstealder 18 år. Alderskravet for å kunne begynne å øvingskjøre til klasse C er også 18 år for disse personene.

Vegdirektoratet vurderer det derfor slik at også elevene som går Kran- og løfteoperasjonsfaget må ha fylt 18 år før de starter øvingskjøring til førerkort klasse C. Vi mener at de kan begynne øvingskjøring i klasse C før de har bestått førerprøven i klasse B, på lik linje som yrkessjåførelevene.

Øvingskjøring til førerrett klasse C bør foregå i regi av offentlig videregående opplæring, med bakgrunn i at opplæringen skal være etter gratisprinsippet. Dette utelukker likevel ikke at supplerende øvingskjøring kan foregå ved privat trafikkskole så lenge det er å tråd med gjeldende lov- og forskriftskrav.

4.3 Avgrensning

Selv om mobilkraner ikke er innrettet for å frakte gods, har de stort sett alle andre egenskaper som en lastebil inkludert konstruktiv hastighet og maksimal tillatt totalvekt. I tillegg er de ofte lengre og bredere enn en vanlig lastebil. Det er få mobilkraner med tillatt

totalvekt under 7,5 tonn og de fleste har langt høyere totalvekt. Vegdirektoratet mener derfor at det som hovedregel må kreves oppfylte alderskrav for førerkort i klasse C for føring av mobilkran og at den foreslåtte ordningen må begrenses til de som gjennomfører et opplæringsløp i videregående opplæring i godkjent lærebedrift.

4.4 Forholdet til yrkessjåføropplæringen

Etter førerkortforskriften § 3-1 andre ledd kan minstealder for utstedelse av førerkort i klassene C, CE, D, DE, D1 og D1E være lavere for person som har påbegynt eller fullført godkjent opplæring etter yrkessjåførforskriften.

EU-kommisjonen har uttalt at mobilkransjåfører er unntatt fra kravet om yrkessjåførkompetanse da de ikke driver godstransport. Vegdirektoratet ser heller ikke grunn til å kreve det nasjonalt for disse sjåførene.

Ordningen som foreslås vil derfor være uten tilknytning til yrkessjåføropplæringen etter yrkessjåførforskriften.

5 Forslaget

5.1 Foreslått løsning

Vegdirektoratet foreslår at det åpnes for at lærlinger i kran- og løfteoperasjonsfaget i offentlig videregående opplæring som har inngått lærekontrakt med godkjent lærebedrift, kan øvingskjøre, gjennomføre opplæring og avlegge teoretisk og praktisk prøve i klasse C etter fylte 18 år. Praktisk prøve i klasse B må være bestått før lærlingen kan avlegge praktisk prøve i klasse C.

Etter førerkortdirektivet kan det ikke utstedes klasse C på førerkort i EU-modell til disse personene før de er fylt 21 år. Det foreslåtte unntaket vil være en nasjonal rettighet og vil derfor bare gjelde for kjøring i Norge. Da dette trolig vil gjelde svært få personer, anser vi det unødvendig og uforholdsmessig kostbart å lage en egen nasjonal kode for dette unntaket.

Vegdirektoratet foreslår i stedet at det utstedes førerkort i klasse C1 til disse elevene og at det forskriftsfestet at det gir dem rett til å føre alle typer mobilkraner uten begrensninger for tillatt totalvekt, men kun under oppdrag knyttet til godkjent lærebedrift.

Vegdirektoratet anser det nødvendig å kreve at eleven under kjøring har med seg lærekontrakt og dokumentasjon på at bedriften er godkjent som lærebedrift etter opplæringsloven. Ved å fremvise denne dokumentasjonen sammen med førerkort for klasse C1 vil man ved en kontroll kunne dokumentere at man faller inn under ordningen.

Når disse personene fyller 21 år kan de få utstedt førerkort i klasse C og kan da føre mobilkraner og andre typer kjøretøy som krever førerkort klasse C, også utenfor lærekontrakt.

Kravene til trafikkopplæring og undervisningspersonell i det offentlige skoleverk jf. trafikkopplæringsforskriften §§ 5-13 og 6-4 vil gjelde også for denne ordningen.

Det følger av § 5-13 at:

- Offentlig skole som tilbyr trafikkopplæring må før opplæringen starter gi skriftlig underretning til regionvegkontoret med opplysninger om organisasjonsnummer, skolens adresse, undervisningsansvarlig (rektor) og hva slags trafikkopplæring skolen tilbyr. Skolen må også opplyse om hvilket undervisningspersonell som benyttes i øvingskjøringen og den obligatoriske opplæringen og hvilken kompetanse disse har.
- Underretningen registreres i Trafikkskole-, sensor- og kursarrangørregisteret (TSK-registeret).
- Ved endringer i, eller opphør av, opplæringstilbud, undervisningsansvarlig, undervisningspersonell eller andre forhold som har betydning for trafikkopplæringen, skal skriftlig melding straks sendes til regionvegkontoret.

Videre følger det av § 6-4:

- For å kunne undervise ved øvingskjøring kreves det godkjenning som trafikkklærer i den aktuelle førerkortklassen, dersom ikke annet er fastsatt i denne forskriften.
- For å kunne undervise på trafikalt grunnkurs kreves godkjenning som trafikkklærer, eller at læreren har pedagogisk utdanning som tilsvarer kravene til lærere i det offentlige skoleverk, spesialutdanning godkjent av Vegdirektoratet og førerrett i klasse B. Samme krav gjelder når trafikalt grunnkurs gjennomføres som en integrert del av valgfag trafikk.

5.2 Oppsummering av forslaget

Forslaget kan oppsummeres i følgende hovedpunkter:

Vilkårene for å falle inn under ordningen:

- Du må være lærling i kran- og løfteoperasjonsfaget i offentlig opplæring
- Du må ha inngått lærekontrakt med lærebedrift som er godkjent etter opplæringslova
- Du må være over 18 år

Ordningen vil fungere som følger:

- Lærlingene vil kunne øvingskjøre i klasse C fra fylte 18 år.

- Lærlingen må bestå førerprøve i klasse B før praktisk førerprøve i klasse C kan avlegges.
- Når førerprøven i klasse C er bestått kan lærlingen få utstedt førerkort i klasse C1.
- Lærlingen kan da føre mobilkran under oppdrag for lærebedriften.
- Under kjøring må førerkort klasse C1 medbringes sammen med lærekontrakt og dokumentasjon på at bedriften er godkjent lærebedrift etter opplæringslova.
-

5.3 Forslag til forskriftsendringer

Vegdirektoratet foreslår at det tas inn en ny paragraf i kapittel 12 i førerkortforskriften. Kapitlet omfatter unntak og særnorske bestemmelser. I forslag til ny bestemmelse reguleres utstedelsen av førerkort og kravet til dokumentasjon som må medbringes under kjøring for de lærlingene unntaket gjelder.

Fordi krav til opplæring, øvingskjøring og førerprøve ikke reguleres i førerkortforskriften, men i trafikkopplæringsforskriften, må det også gjøres tilpasninger i flere bestemmelser der. Bestemmelser om kranførerlærlingenes adgang til øvingskjøring og til å avlegge førerprøven foreslås tatt inn i trafikkopplæringsforskriften.

5.3.1 I førerkortforskriften gjøres det følgende endringer:

Ny § 12-7 skal lyde:

§ 12-7 Særregler for lærlinger i kran- og løfteoperasjonsfaget

Lærling som har inngått lærekontrakt med godkjent lærebedrift og bestått førerprøve i klasse B, kan etter bestått førerprøve i klasse C få utstedt førerkort i klasse C1.

Lærlingen kan med førerkort i klasse C1 føre mobilkran med ubegrenset tillatt totalvekt under oppdrag for godkjent lærebedrift. Lærekontrakt og dokumentasjon på godkjenning som lærebedrift etter opplæringslova må medbringes under kjøring.

Fører kort i klasse C kan utstedes ved fylte 21 år.

5.3.2 I trafikopplæringsforskriften gjøres det følgende endringer:

§ 2-1 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Lærling i kran- og løfteoperasjonsfaget, som har inngått lærekontrakt med godkjent lærebedrift, kan øvingskjøre til førerkort klasse C fra fylte 18 år.

§ 29-2 første ledd første punktum skal lyde:

Praktisk prøve kan avlegges når kandidaten tilfredsstillter kravene til alder, vandel, obligatorisk opplæring, helse og syn som er fastsatt for den aktuelle førerkortklassen, jf. *førerkortforskriften* kapittel 3, 5 og 12

§ 29-5 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Lærling i kran- og løfteoperasjonsfaget, som har inngått lærekontrakt med godkjent lærebedrift og bestått førerprøve i klasse B, kan avlegge teoretisk førerprøve i klasse C fra fylte 18 år.

Forslag til endringsforskrift følger som vedlegg til dette høringsnotatet.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

6.1 For private

De foreslåtte endringene får få eller ingen konsekvenser for private. Dersom Utdanningsdirektoratet innfører løsningen som dette forslaget åpner for, vil det gi lærlingene i Kran- og løfteoperasjonsfaget muligheten til å utøve mobilkranføreryrket fullt ut allerede under lærlingetiden.

For bedrifter som driver med mobilkraner og løfteoperasjoner, vil forslaget kunne bidra til økt rekruttering av kranførere. Det vil trolig også bli mer attraktivt for kranfirmaer å ta inn lærlinger, da disse raskere kan gjennomføre alle oppgaver som kranfører.

Ut over dette kan ikke Vegdirektoratet se at det får innvirkning for private.

Før ordningen eventuelt blir satt i verk får de foreslåtte forskriftsendringene ingen konsekvenser.

6.2 For det offentlige

Statens vegvesens datasystemer er ikke tilrettelagt for en automatisert søknadsprosess for utstedelse av førerkort i klasse C1 i de tilfellene det foreslåtte unntaket vil gjelde for. Det er likevel ikke nødvendig med endringer i Autosys eller andre datasystemer for å kunne iverksette denne ordningen, da disse tilfellene kan håndteres gjennom manuelle unntakshandlinger.

Det legges opp til at spesialistfunksjonen for yrkessjåfør, som i dag utsteder tillatelser til lærlinger, med hjemmel i yrkessjåførforskriften § 5, også vil utstede tillatelser til lærlinger innenfor kran og løfteoperasjonsfaget. Dette er det gode rutiner for, og den foreslåtte ordningen vil ikke gi økt arbeidsmengde av betydning.

Dersom ordningen gjennomføres i offentlig videregående opplæring antas det at det er behov for bevilgninger for å dekke førerkortopplæring for de lærlingene det gjelder.

7 Høringsfrist

Vi ber om høringsinstansenes uttalelser innen **1. juli 2018**. Hørings svar sendes til firmapost@vegvesen.no